

2693.

1097
1899



WYKŁAD POCZĄTKOWY
CHEMII.

Część druga.



1097
1899



WYKŁAD POCZĄTKOWY

CHEMII

O METALACH I ICH ZWIĄZKACH,

przez

J. Sew. Zdzitowieckiego.



I SZYMOŃSKI

W WARSZAWIE,

W Drukarni Józefa Unger,

przy ulicy Miodowej Nr. 481.

1851.



46. 11

Wolno drukować, z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

W Warszawie dnia 17 (29) Lutego 1850 roku.

Starszy Cenzor, **L. T. Tripplin.**



pam

W. W.

200/2

WYDANO z DUBLETÓW
Biblioteki Narodowej

Egzemplarze podpisem moim nieoznaczone prawnie będą poszukiwane.

BG 03 P / 371-04

Nauka o metalach i ich związkach, obecnie wychodząca, uzupełnia chemiją mineralną. Jak w części o metaloidach tak i w tej, starałem się wystawić obecny stan wiadomości naszych, w ten sposób, że o metallach użytecznych mówiłem obszerniej, podając objaśnienia naukowe ważniejszych fabrykacyi, w których processa chemiczne są głównymi działaczami.

W ciągu czasu od wyjścia nauki o metaloidach, podawano poprawki w naszej nomenklaturze chemicznej; od dawna uznawaliśmy ich potrzebę; wszelako dla zachowania jednostajności w obu częściach chemii mineralnej, niemogłem żadnych zmian w języku naukowym wprowadzać, chociażby przez to wiele na rozwinięciu swoim zyskał. W mojem przekonaniu, z nomenklatury chemicznej wyrzucić należy kwasoród, w znaczeniu swoim fałszywy, w użyciu niedogodny. Dla tego miałem zamiar, w miejscu

jego wprowadzić *tlen*, wyraz pierwotny, z którego pochodne w innych dialektach słowiańskich oznaczają tlenie się, gnicie, butwienie, psucie się, zniszczenie, obrócenie w proch i t. d. (*) w ogóle: działania chemiczne, w których *oxygenium* jest najważniejszym bodźcem i działaczem. Wyraz *tlen* daje się użyć dogodnie, do nazwania połączeń niezwykłych, gdy np. siarka, chlor lub inny pierwiastek, razem z kwasorodem do związku wchodzi. *Tleno-siarek cynku*, *tleno-siarek baryum*, albo *tleno-chlorek chromu*, są wyrażeniami nieporównanie lepszymi, niż *kwasorodo-siarek cynku*, lub *barium*, albo *kwasorodo-chlorek chromu*, i t. d. Chociaż niewprowadziłem poprawek z użycia tego wyrazu pochodzących, jednak radbym je widział przyjęte, jeżeli zwolennicy nauki uznają je za tak konieczne, jak ja jestem o tém przekonany. To podstawienie w nauce nie spowoduje zamieszania, łatwo bowiem przemienić *kwasorodek* na *tlenek*, *kwasorodnik* na *tlennik*. Kwasy kwasorodowe nazwiemy *tleno-kwasami*, podobnie jak siarko-kwasy, chloro-kwasy i t. d.

Nakoniec, przy dzisiejszym stanie nomenkla-

(*) Wiadomości tych raczył mi udzielić W. Oczapowski Dr. medycyny, gorliwy zwolennik nauki.

tury chemicznój jeszcze nieustalonym, osądziłem za rzecz konieczną, dla porównania jój z innemi, dołączyć słowniczek wyrazów chemicznych, w przekonaniu że miłośnikom chemii, uczynimy przez to niejaką przysługę; literatura bowiem nasza jeszcze nie jest zamożna w dzieła chemiczne i chcący w téj części nauk przyrodzonych wyższego nabyć wykształcenia, obejść się niemogą bez pomocy dzieł obszerniejszych, w innych językach pisanych. W pracy téj chętną udzielił mi pomoc kolega *Pomarnacki*, dołączeniem wyrazów nomenklatury rosyjskiej; za co z przyjemnością składam mu podziękowanie.

Błędy druku w nauce o metaloidach niesprostowane, na odwrotnéj stronie wskazałem; łaskawi czytelnicy raczą je w texcie poprawić.

S Z.

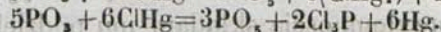
Omyłki druku,

w nauce o metalloidach niesprostowane.

karta . wiersz

287 . 1 powinno być: P_2O .

295 . 6 od dołu:



296 . 9 od góry . $P + S_2Ba + 2HO = PO_5BaO + 2SH.$

312 . 2 od dołu, powinno być . $MO + 2SbO_5$
zamiast . $MO, SbO_5.$